

Uchwała nr 38/IV/2022
Rady Dyscyplin Naukowych Nauki Prawne oraz Ekonomia i Finanse
na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii
Uniwersytetu Wrocławskiego
z dnia 11 kwietnia 2022 r.

w sprawie odmowy nadania dr Marii Bosak-Sojce
stopnia doktora habilitowanego
nauk społecznych, w dyscyplinie nauki prawne

Na podstawie art. 21 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 1789), w związku z art. 179 ust. 3 Ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. - Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018 poz. 1669 ze zm.), art. 178 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2021, poz. 478 ze zm.) oraz na podstawie § 29 Uchwały nr 102/2019 Senatu Uniwersytetu Wrocławskiego z dnia 29 maja 2019 r. w sprawie uchwalenia Statutu Uniwersytetu Wrocławskiego, § 15 Uchwały nr 131/2019 Senatu Uniwersytetu Wrocławskiego z dnia 25 września 2019 r. w sprawie trybu postępowania w sprawach o nadanie stopni naukowych doktora i doktora habilitowanego w Uniwersytecie Wrocławskim (ze zm.), a także na podstawie decyzji BCK-I-O-018/21 Rady Doskonałości Naukowej z dnia 11 października 2021 r., uwzględniając przekazane przez Radę Doskonałości Naukowej dokumenty postępowania wraz z uchwałą Komisji habilitacyjnej z dnia 18 listopada 2020 r., Rada Dyscyplin Naukowych *Nauki Prawne* oraz *Ekonomia i Finanse* na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego uchwała, co następuje:

§ 1. Odmawia się nadania **dr Marii Bosak-Sojce** stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych, w dyscyplinie nauki prawne.

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Uzasadnienie

Postępowanie habilitacyjne w przedmiotowej sprawie zostało wszczęte na wniosek dr. Marii Bosak-Sojki w dniu 18 kwietnia 2019 r. Postanowieniami z dnia 3 grudnia 2019 r. oraz z dnia 5 lutego 2020 r. Centralna Komisja do Spraw Stopni i Tytułów powołała komisję habilitacyjną w składzie:

- 1) przewodniczący komisji – prof. dr hab. Marian Grzybowski – Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie,
- 2) sekretarz komisji – dr hab. Leszek Mitrus – Uniwersytet Jagielloński,
- 3) recenzent – prof. Jacek Sobczak – Akademia Ekonomiczno-Humanistyczna w Warszawie,
- 4) recenzent – prof. Krzysztof Ślebza – Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu,
- 5) recenzent – prof. Arkadiusz Sobczyk – Uniwersytet Jagielloński,
- 6) członek komisji – dr hab. Zdzisław Majkut – Uniwersytet Warmińsko-Mazurski w Olsztynie,
- 7) członek komisji – dr hab. Stefan Płażek - Uniwersytet Jagielloński.

Jako swoje osiągnięcie naukowe, o którym mowa w art. 219 ust 1 pkt 2 ustawy Kandydatka przedstawiła monografię pt. „Krytyka w stosunkach pracy” (Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, Rzeszów 2019, ss. 422).

Postępowanie habilitacyjne wszczęto 18 kwietnia 2019 r., stąd na podstawie art. 179 ust. 3 Ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. - Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018 poz. 1669 ze zm.) postępowanie prowadzone jest na podstawie obowiązujących do 30 września 2018 r. przepisów ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 1789) oraz wydanych do niej aktów wykonawczych.

Decyzją z dnia 11 października 2021 r., która wpłynęła na WPAE w dn. 17 lutego 2022r. Rada Doskonałości Naukowej na podstawie art. 21 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 1789) w związku z art. 179 ust. 2 w zw. z art. 179 ust. 10 i 189 ust. 4 Ustawy z

dnia 3 lipca 2018 r. - Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018 poz. 1669) uchyliła zaskarżoną przez Habilitantkę uchwałę nr 152/XII20220 Rady Dyscypliny Nauki Prawne Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 7 grudnia 2020 r. odmawiającej nadania dr Marii Bosak-Sojce stopnia doktora nauk społecznych w dyscyplinie nauki prawne i przekazała sprawę do ponownego rozpatrzenia do Uniwersytetu Wrocławskiego.

Zgodnie z art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (tj. Dz. U. z 2017 r. poz. 1789) w związku z art. 179 Ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. - Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018 poz. 1669), stopień doktora habilitowanego może zostać nadany osobie, która posiada stopień doktora oraz osiągnięcia naukowe uzyskane po otrzymaniu stopnia doktora, stanowiące znaczny wkład w rozwój dyscypliny naukowej, a ponadto wykazuje się istotną aktywnością naukową. Osiągnięciem tym może być dzieło opublikowane w całości lub w zasadniczej części, albo jednotematyczny cykl publikacji lub dzieło opublikowane w całości lub w zasadniczej części, albo cykl publikacji powiązanych tematycznie. Kryteria oceny Habilitantki w niniejszym postępowaniu określa § 4 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie kryteriów oceny osiągnięć osoby ubiegającej się o nadanie stopnia doktora habilitowanego (Dz. U. Nr 196, poz. 1165) w związku z art. 179 Ustawy z dnia 3 lipca 2018 r. - Przepisy wprowadzające ustawę - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U. 2018 poz. 1669). Z kolei kryteria oceny dorobku dydaktycznego, popularyzatorskiego oraz w zakresie współpracy międzynarodowej precyzuje § 5 ww. rozporządzenia.

Przed posiedzeniem Rady Dyscyplin Naukowych Nauki Prawne oraz Ekonomia i Finanse wszystkim jej członkom udostępniono wszystkie dokumenty postępowania habilitacyjnego przekazane przez Radę Doskonałości Naukowej, tj.:

- 1) Decyzję Rady Doskonałości Naukowej BCK-I-O-018/21 z dnia 11 października 2021 r. oraz
- 2) Załącznik nr 2 do wniosku dr Marii Bosak-Sojka o wszczęcie postępowania habilitacyjnego – Autoreferat przedstawiający opis dorobku i osiągnięć naukowych habilitanta dr Marii Bosak-Sojka,
- 3) Załącznik nr 4 – wykaz opublikowanych prac naukowych lub twórczych prac zawodowych oraz informacja o osiągnięciach dydaktycznych, współpracy naukowej i popularyzacji nauki,
- 4) Odpis dyplomu doktorskiego Marii Bosak,
- 5) Recenzję prof. Jacka Sobczaka z dnia 16 lutego 2020r.,
- 6) Recenzję prof. Krzysztofa Ślebzaka z dnia 17 kwietnia 2020 r.,
- 7) Recenzję prof. Arkadiusza Sobczyka z dnia 9 sierpnia 2020 r.,
- 8) Ocenę monografii dr Marii Bosak-Sojki, *Krytyka w stosunkach pracy*, a także dorobku naukowego i działalności naukowo-dydaktycznej w postępowaniu habilitacyjnym, sporządzoną 12 listopada 2020 r. przez dr. hab. Zdzisława Majkuta,
- 9) Opinię dot. dorobku naukowego i aktywności naukowej dr Marii Bosak-Sojki, sporządzoną 14 listopada 2020 r. przez prof. Leszka Mitrusa,
- 10) Stanowisko w postępowaniu habilitacyjnym, sporządzone 14 listopada 2020 r. przez prof. Mariana Grzybowskiego,
- 11) Opinię w przedmiocie dorobku habilitacyjnego dr Marii Bosak-Sojki, sporządzoną 15 listopada 2020 r. przez dr. hab. Stefana Płażka,
- 12) Uchwałę Komisji habilitacyjnej z dnia 18 listopada 2020 r. zawierającą opinie w sprawie odmowy nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego nauk prawnych dr Marii Bosak-Sojka,
- 13) Protokół posiedzenia Komisji Habilitacyjnej z dnia 18 listopada 2020 r. w sprawie wyrażenia opinii o nadaniu stopnia doktora habilitowanego pani doktor Marii Bosak-Sojka,
- 14) Pismo Centralnej Komisji do spraw Stopni i Tytułów do Dziekana WPiA UJ z dnia 23 maja 2019 r. nr BCK-I-L-9285/19 w sprawie przeprowadzenia postępowania habilitacyjnego dr Marii Bosak Sojki oraz o wyznaczenie trzech członków komisji habilitacyjnej,
- 15) Wypis z protokołu posiedzenia Rady Wydziału Prawa i Administracji UJ z dnia 24 czerwca 2019 r. wraz z uchwałami 325/VI/2019 oraz 326/VI/2019 Rady WPiA UJ z dnia 24 czerwca 2019 r.,
- 16) Pismo Centralnej Komisji do spraw Stopni i Tytułów do Rektora UJ z dnia 3 grudnia 2019 r. nr BCK-I-L-9285/19 -m postanowienie o powołaniu komisji habilitacyjnej ,

- 17) Pismo Centralnej Komisji do spraw Stopni i Tytułów do Rektora UJ z dnia 5 lutego 2020 r. nr BCK-I-L-9285/19 -m postanowienie o zmianie w składzie komisji habilitacyjnej,
- 18) Uchwałę nr 152/XII/2020 Rady Dyscypliny Nauki prawne Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 7 grudnia 2020 r.,
- 19) Wypis z protokołu ze zdalnego posiedzenia Rady Dyscypliny Nauki prawne Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 7 grudnia 2020 r. wraz z uchwałą nr 152/XII/2020 Rady Dyscypliny Nauki prawne Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 7 grudnia 2020 r.,
- 20) Odwołanie od Uchwały nr 152/XII/2020 Rady Dyscypliny Nauki Prawne Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 7 grudnia 2020 r. w przedmiocie odmowy nadania stopnia naukowego doktora habilitowanego,
- 21) Uchwałę nr 22/III/2021 Rady Dyscypliny Nauki prawne Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 15 marca 2021 r. w prawie opinii dotyczącej odwołania dr Marii Bosak-Sojki od uchwały nr 152/XII/2020 z dnia 7 grudnia 2020 r. odmawiającej dr Marii Bosak-Sojce nadania stopnia doktora habilitowanego,
- 22) Opinię Prof. Anny Musiały z dnia 4 sierpnia 2021 przygotowaną dla Rady Doskonałości Naukowej w sprawie BCK-I-O-018/21.

Z uwagi na negatywną opinię Komisji habilitacyjnej przedmiotem głosowania na posiedzeniu Rady Dyscyplin Naukowych Nauki Prawne oraz Ekonomia i Finanse w dniu 14 marca 2022 r. był projekt uchwały odmawiającej nadania dr Marii Bosak-Sojce stopnia doktora habilitowanego. Ze względu na rozbieżność ocen wynikających z przekazanych przez Radę Doskonałości Naukowej dokumentów postępowania, dążąc do wnikliwego rozpatrzenia całego materiału dowodowego, Rada Dyscyplin Naukowych Nauki Prawne oraz Ekonomia i Finanse Uniwersytetu Wrocławskiego zdecydowała wystąpić do Pani Doktor Marii Bosak-Sojki o przekazanie egzemplarza monografii habilitacyjnej. Przesłana przez Habilitantkę monografia udostępniona została wszystkim członkom Rady Dyscyplin Naukowych w Sekretariacie Dziekana WPAE.

Na kolejnym posiedzeniu Rady Dyscyplin Naukowych Nauki Prawne oraz Ekonomia i Finanse w dniu 11 kwietnia 2022 r. podjęto ponownie dyskusję nad postępowaniem habilitacyjnym dr Marii Bosak-Sojki. Obok przekazanych przez Radę Doskonałości Naukowej wszystkich dokumentów postępowania, w tym w szczególności opinii i recenzji członków Komisji habilitacyjnej oraz opinii prof. Anny Musiały uwzględniono również opinie członków Rady Dyscyplin Naukowych Nauki Prawne oraz Ekonomia i Finanse, którzy po zapoznaniu się z monografią habilitacyjną Kandydatki wyrazili stanowisko w trakcie posiedzenia odnośnie, co łącznie pozwoliło na dokonanie oceny osiągnięcia naukowego oraz wkładu w rozwój dyscypliny.

Rada Dyscyplin Naukowych zwraca uwagę, na nieprecyzyjne określenie założeń, tez/hipotez i wniosków monografii pt. „Krytyka w stosunkach pracy”. Jej wstęp nie zawiera wskazania celu podjętych badań czy też głównych jej tez. Autorka nie potrafiła jednoznacznie sformułować przedmiotu badań. Ponadto sam tytuł monografii odnosi się do krytyki w bliżej nieokreślonych stosunkach pracy. W tytule użyto liczby mnogiej- stosunki pracy, podczas gdy kategorią prawną jest stosunek pracy, zgodnie z art. 22 Kodeksu pracy.

Stosunek pracy jest regulowany zarówno przepisami k.p., jak i przepisami innych ustaw-tzw. pragmatyk pracowniczych. Należało więc oczekiwać stanowiska Autorki, czy krytyka w stosunku pracy regulowanym pragmatykami będzie stanowiła również przedmiot monografii. Tym bardziej, że wątek krytyki w stosunku pracy, do którego zastosowanie mają pragmatyki pracownicze wymagałyby zbadania. Chodzi tu m.in. o ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce. Wszak w odniesieniu do pracowników badawczo-dydaktycznych mamy do czynienia z ważnym zagadnieniem krytyki- jest to bowiem w dużej mierze krytyka z zewnątrz, mająca wpływ na treść stosunku pracy. Autorka w pkt 3 rozdziału I, zatytułowanym „Płaszczyzna czynionej krytyki” wyróżnia zresztą krytykę wewnętrzną oraz krytykę z zewnątrz, podkreślając że ta druga nie zachodzi wprost między stronami stosunku pracy, niemniej jest istotna, gdyż wpływa na ten stosunek. Nie jest zatem zrozumiałe, dlaczego w następnych, szczegółowych rozdziałach nie poświęca jej w ogóle uwagi.

Układ pracy habilitacyjnej dr Bosak-Sojki również budzi zastrzeżenia. Tytułem przykładu wskazać można, że zakresy rozdziałów II i III są zbieżne: drugi dotyczy wolności słowa, zaś trzeci praw człowieka, w tym swobody wypowiedzi. Jednocześnie rozważania drugiego rozdziału koncentrują się na ukazaniu wolności słowa w kategoriach praw człowieka.

Znaczna część monografii (rozdziały II, III oraz IV) stanowi przedstawienie różnych poglądów piśmiennictwa na temat praw człowieka, wolności słowa, godności pracownika. Są to w dużej mierze rozważania z zakresu filozofii prawa, prawa konstytucyjnego, teorii praw człowieka, socjologii, polityki społecznej, a w ograniczonym stopniu - prawa pracy.

Rozdział I rozprawy Autorka poświęciła w znacznej części zagadnieniom metaprawnym, co można uznać za celowe. Jednak rozważania pojęciowe nie stały się podstawą skonstruowania na użytek dalszej części pracy płaszczyzn badawczych obejmujących oddziaływanie zjawiska krytyki na prawa i obowiązki stron stosunku pracy, co mogło nastąpić np. przy zastosowaniu kryterium przedmiotowego, nawiązującego do dyferencjacji stosunków pracy, lub kryterium podmiotowego, a więc przy uwzględnieniu podmiotu, pod adresem którego krytyka jest kierowana.

Znaczna część wywodów pracy ma charakter *stricte* opisowy (np. obszernie fragmenty rozdz. III i V) i mogłaby zostać z niej wyłączona lub ograniczona do minimum z pożytkiem dla przejrzystości pracy. Z drugiej strony, niektóre zagadnienia istotne z punktu widzenia monografii zostały w niej pominięte bez uzasadnienia, co dotyczy m.in. oceny krytyki z perspektywy służbowych stosunków pracy oraz odpowiedzialności dyscyplinarnej pracowników. Nie brakuje również nadmiernych uproszczeń, jak np. zakwalifikowanie w rozdz. V roszczeń pracownika z tytułu naruszenia dóbr osobistych do odpowiedzialności cywilnoprawnej.

Wnioski kończące poszczególne rozdziały, jak i zakończenie całej pracy, nie pełnią przypisanej im funkcji, ponieważ nie dają podstaw do określenia, jakie tezy wyłaniają się z rozważań szczegółowych.

Rada Dyscyplin Naukowych Nauki Prawne oraz Ekonomia i Finanse docenia, że z treści 4 pierwszych rozdziałów udaje się wywieść, iż w ocenie Autorki monografii, takie zagadnienia, jak: reprezentatywność załogi zakładu pracy; zakładowa demokracja pracownicza i związana z nią rola krytyki stanowią źródła prawa do krytyki pracodawcy dokonywanej przez pracowników czy nawet załogę i związek zawodowy; że prawa człowieka na czele ze swobodą wypowiedzi i wolnością słowa stanowią z kolei granicę tej krytyki; zaś od strony dogmatycznoprawnej granicę tę stanowią obowiązki pracownika zawarte w art. 100 k.p. - dbałości o dobro zakładu pracy; przestrzegania zasad współżycia społecznego; od strony pracodawcy źródłem prawa do krytyki jest art. 22 i 100 k.p., w tym obowiązek wykonywania pracy sumiennie i starannie oraz obowiązek wykonywania poleceń służbowych; zaś granicę stanowi ochrona godności pracownika. Jednakże te poszczególne elementy nie zostały poddane analizie dogmatycznoprawnej i teoretycznej. W szczególności nie przeprowadzono analizy dogmatycznoprawnej art. 22, art. 100, art. 11¹, art. 94 k.p. Tytułem przykładu istotę stosunku pracy, w tym kierownictwa pracodawcy w świetle art. 22 k.p. dr Maria Bosak-Sojka wyjaśnia przez zacytowanie dwóch wyroków sądów apelacyjnych i jednego wyroku SN, pomijając spory dorobek doktryny w tym zakresie. Co istotne, Autorka nie zwróciła przy tej okazji uwagi na oczywisty aspekt podporządkowania- tj. podporządkowanie autonomiczne. Biorąc pod uwagę granice i kryteria krytyki ten typ podporządkowania wymagał szczególnego potraktowania.

W monografii nie dokonano podziału treści przez wyróżnienie podmiotów korzystających z prawa do krytyki, tj. pracodawcy, pracownika, załogi, związku zawodowego i stosownie do tego podziału nie wskazano źródeł prawa do krytyki, granic prawnych i aksjologicznych tej krytyki czy też jej kryteriów. Dlatego też rozprawa habilitacyjna nie daje odpowiedzi na podstawowe pytania o podstawy prawne czy granice prawa do krytyki, o istotę nieuzasadnionej krytyki w stosunku pracy i jej związek z obowiązkami ciężącymi na pracowniku.

W pracy nie brakuje błędów stylistycznych, logicznych oraz błędów i nieścisłości merytorycznych. Tytułem przykładu można wskazać na to, że Autorka z jednej strony zdaje się opowiadać za koncepcją pracodawcy jako podmiotu administrującego i relacji między pracownikiem i pracodawcą opartej na władztwie, używając właśnie tych określeń wprost. Z drugiej strony, w szczegółowych rozważaniach na temat np. wolności słowa, granic krytyki formułowanej przez pracownika definiuje stosunek pracy jako więź zobowiązaniową (s. 97 czy s. 180), pisząc wprost o zobowiązaniowym charakterze pracowniczego zatrudnienia (s. 180). Autorka w kategorii następstw nieuzasadnionej krytyki ujęła odpowiedzialność porządkową pracownika, podczas gdy w świetle art. 108 k.p. odpowiedzialność tę stosuje się w sytuacjach związanych z naruszeniem przepisów bhp, porządku i organizacji pracy, przepisów przeciwpożarowych oraz naruszeniem sposobu potwierdzania obecności w pracy i usprawiedliwiania nieobecności. Nieuzasadniona krytyka pracodawcy nie może więc zostać

potraktowana jako któreś z tych przekroczeń, uzasadniające zastosowanie odpowiedzialności porządkowej.

W konsekwencji Rada Dyscyplin Naukowych Nauki Prawne oraz Ekonomia i Finanse uznaje temat rozprawy habilitacyjnej Pani dr Marii Bosak-Sojki za trafnie sformułowany, ale niedostatecznie przemyślany. Z tych względów rozprawa ta nie może być uznana za osiągnięcie naukowe stanowiące znaczny wkład w rozwój reprezentowanej przez Autorkę dyscypliny naukowej.

Rada Dyscyplin Naukowych Nauki Prawne oraz Ekonomia i Finanse, po zakończeniu dyskusji nad przedstawionym wnioskiem Komisji habilitacyjnej, w wyniku głosowania tajnego, podjęła uchwałę w sprawie odmowy nadania dr Marii Bosak-Sojce stopnia doktora habilitowanego nauk społecznych, w dyscyplinie nauki prawne. Na ogólną liczbę uprawnionych do głosowania 95 osób, w głosowaniu wzięło udział 57 osób. Wynik głosowania: 40 głosów „za”, 3 głosy przeciw, 14 głosów wstrzymujących.

**Przewodniczący Rady Dyscyplin Naukowych
Nauki Prawne oraz Ekonomia i Finanse
prof. dr hab. Karol Kiczka**

Pouczenie:

Od niniejszej uchwały przysługuje odwołanie do Rady Doskonałości Naukowej, za pośrednictwem Rady Dyscyplin Naukowych Nauki Prawne oraz Ekonomia i Finanse Uniwersytetu Wrocławskiego. Termin na wniesienie odwołania wynosi 30 dni od dnia doręczenia niniejszej uchwały.